

Vergi Beyannameleri- nin İmzalanması ve Sorumluluk

Hazırlayan
Behçet BAL

Vergi Denetmen Yardımcısı

VERGİ BEYANNAMELERİNİN İMZALANMASI VE SORUMLULUK

3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu 13.06.1989 tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanunun 2. maddesinde serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin yetkilerinin düzenlenmiş olmasına rağmen mali sorumlulukları kanunda yer almamıştır.

Kanunun 2/A-a bendinde muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğinin konusu, diğer işlemlerin yanında "gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin; genel kabul görmüş muhasebe prensipleri ve ilgili mevzuat hükümleri gereğince, defterlerini tutmak, bilanço, kâr-zarar tablosu ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ve benzeri işleri yapmak" olarak ifade edilmiştir.

Serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerin, bu işlemlerinden dolayı ortaya çıkacak mali sorumluluğu ise 06.07.1994 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4008 sayılı Kanunla

Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 227. madde ile hüküm altına alınmıştır.

Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 227. maddesine göre, vergi beyannamelerinin 3568 sayılı Kanuna göre yetki, almış meslek mensupları tarafından da imzalanması mecburiyetini getirme, bu mecburiyeti beyanname çeşitleri, mükellef grupları ve faaliyet konuları itibariyle ayrı ayrı uygulatma ve söz konusu uygulamalara ilişkin usul ve esasları belirleme hususlarında Maliye Bakanlığı yetkili kılınmıştır. Maliye Bakanlığı bu yetkiye dayanarak, vergi beyannamelerinin 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensupları tarafından da imzalanması mecburiyetine ilişkin usul ve esasları vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğler ile belirlemiştir. Vergi Usul Kanununa eklenen mükerrer 227. maddesine göre vergi beyannamelerini imzalayan meslek mensupları, imzaladıkları beyannamelerde yer alan bilgilerin defter kayıtlarına ve bu kayıtların dayanağını teşkil eden belgelere uygun olmamasından dolayı ortaya çıkan vergi ziyaına bağlı olarak salınacak vergi, ceza ve gecikme faizlerinden mükelleflerle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulacaklardır.

Bu usul ve esaslar 29.06.1997 tarih ve 23034 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4 sıra nolu vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğ ile belirlenmiş ve bu tebliğ ile daha önce çıkarılan 1, 2 ve 3 sıra nolu tebliğler yürürlükten kaldırılmıştır. 27.02.1998 tarih ve 23271 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5 sıra nolu tebliğ ile 4 sıra nolu tebliğde bir kısım değişiklikler yapılmıştır. Bu konuda çıkarılan 4 ve 5 sıra nolu tebliğler dikkate alınarak vergi beyannamelerinin imzalanmasına yönelik ayrıntılı açıklamalara aşağıda yer verilmiştir.

1- Vergi Beyannamelerinin İmzalanmasının Kapsamı

A) İmzalatma Kapsamındaki Mükellefler

a) Kurumlar vergisi mükellefleri,

b) Gelir Vergisi mükellefleri (ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükellefleri)

Yukarıda belirtilen kurumlar vergisi mükelleflerinden veya ticari, zirai ve mesleki kazancı nedeniyle gerçek usulde vergilendirilen gelir vergisi mükelleflerinden, 1997 yılı aktif toplamı 200 milyar ve net satışlar toplamı 400 milyar lirayı aşmayanlar, 1998 yılına ilişkin yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatmak zorundadırlar.

Bu zorunluluk, takip eden yıllarda Maliye Bakanlığınca belirlenecek yeni hadleri aşmayan mükellefler için de geçerli olacaktır. Söz konusu hadlerin Maliye Bakanlığınca belirlenmemesi halinde bu hadler, her yıl Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca, tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır. Bu hükme göre, Maliye Bakanlığınca belirlenen tutarların yeniden değerlendirme oranında artırılması ile, ilgili yıllarda aşağıda gösterilen aktif toplamalarını ve net satışlar tutarlarını aşmayan mükellefler ertesi yılda beyannamelerini serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlere imzalatmaları gerekmektedir. Mükellefler, yeminli mali müşavirler ile tam tasdik sözleşmesi yapmışlar ise beyannamelerini yeminli mali müşavirlere de imzalatabilirler.

Uygulama Yılı	Resmi Gazete tarih ve sayısı	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği	Yeniden Değerleme Oranı	Aktif Toplamı (TL)	Net Satışlar (TL)
1998	13.11.1998 / 23522	267	77.8	355.600.000.000	711.200.000.000
1999	18.11.1999 / 23880	279	52.1	540.867.600.000	1.081.735.200.000
2000	08.12.2000 / 24254	288	56.0	843.753.456.000	1.687.506.912.000
2001	01.12.2001 / 24600	301	53.2	1.292.630.294.592	2.585.260.589.184
2002	08.12.2002 / 24957	310	59.0	2.055.282.168.401	4.110.564.336.803

Yukarıdaki hadlerin tespitinde adi ortaklık ve kolektif şirket ortakları için bu işletmelere ait aktif ve net satışlar toplamaları gözönünde bulundurulacaktır.

4 sıra nolu vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğin II/A bölümünde "Bir önceki yıl aktif veya net satışlar toplamı yukarıda belirtilen hadleri aşan mükellefler ise, beyannamelerini "18 sıra numaralı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği" hükümlerine göre yeminli mali müşavirlere tasdik ettireceklerdir. Bu

hadlerden birisinin aşılması, beyannamelerin yeminli mali müşavirlerce tasdik edilmesi için yeterli olacaktır." Burada dikkat edilmesi gereken nokta "4 sıra nolu vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğ"de yukarıda tespit edilen aktif toplamı veya net satışlardan herhangi birinin aşılması halinde beyannamelerin "18 sıra numaralı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu Genel Tebliği" gereğince yeminli mali müşavirlerce tasdikinin zorunlu olduğu gibi bir anlam çıkmaktadır. Ancak bahsi geçen 18 sıra nolu tebliğe göre beyannamelerin tasdiki zorunlu değildir. 18 sıra nolu tebliğde "Yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi (tasfiye, birleşme ve devir ve beyannameleri dahil) vermek durumunda bulunan mükellefler, söz konusu beyannameleri ile bunlara ekli mali tablolarını ve bildirimlerini diledikleri takdirde yeminli mali müşavirlere tasdik ettirebilirler." hükmüne yer verilerek söz konusu beyannamelerin yeminli mali müşavirlere tasdik ettirilmesinin isteğe bağlı olduğu belirtilmiştir.¹

Örnek vermek gerekirse 2002 yılında aktif toplamı 2.055.282.168.401.- TL ve net satışları 4.110.564.336.803.- TL'yi aşmayan mükellefler diğer şartların da sağlanması ile 2003 yılında verecekleri ilgili vergi beyannamelerini serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavirlere imzalatmak zorundadırlar. Bu tutarlar aşılmış ise mükelleflerin bu beyannamelerini, muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavirlere imzalatma yükümlülükleri bulunmamaktadır. İsterlerse bu beyannamelerini yeminli mali müşavirlere imzalatırabileceklerdir.

B) İmzalatma Kapsamı Dışındaki Mükellefler

1998 yılı vergilendirme dönemiyle ilgili olarak;

1- İkinci sınıf tacirlerden;

a) Alım satım veya imalat faaliyetinde bulunanlardan bir önceki yıl satışlarının tutarı 7 milyar lirayı aşmayanlar,

b) Yukarıda yazılı olanlar dışındaki işlerle uğraşanlardan bir önceki yıl gayrisafi iş hasılatlarının tutarı 3,5 milyar lirayı aşmayanlar,

2- Zirai kazancı işletme hesabı esasına göre tespit edilen çiftçilerden bir önceki yıl hasılatları tutarı 7 milyar lirayı aşmayanlar,

3- Serbest meslek faaliyetinde bulunanlardan bir önceki yıl gayri safi hasılatları tutarı 5 milyar lirayı aşmayanlar,

4- Herhangi bir had ile sınırlı olmaksızın noterler,

5- Herhangi bir had ile sınırlı olmaksızın özel kanunlarına göre kurulan kooperatifler ile bunların oluşturdukları birlikler²,

6- Gelir ve kurumlar vergisinden muaf olan mükellefler, (muhtasar ve katma değer vergisi beyannameleri)

7- Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 227. madde hükmüne göre 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi olan Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile bunlara ait müesseseler,

8- Gelirleri; ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratlardan oluşan gelir vergisi mükellefleri,

9- 18 sıra nolu SMMM tebliğine göre, gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerini yeminli mali müşavirlere tasdik ettiren mükellefler,

Vergi beyannamelerini 3568 sayılı kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına (Serbest Muhasebeci veya Serbest Muhasebeci Mali Müşavir) imzalatma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Dikkat edilmesi gereken önemli bir nokta; vergi beyannamelerinin imzalanması açısından birinci sınıf tüccarlar için yukarıdaki gibi bir alt sınır bulunmamaktadır.

4 sıra nolu tebliğe göre yukarıda belirlenen söz konusu hadlerin takip eden yıllarda Maliye Bakanlığınca belirlenmemesi halinde, bu hadlerin, her yıl Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacağı belirtilmiştir. Maliye Bakanlığınca bu hadler bu tarihe kadar belirlenmediğinden yukarıda belirtilen tutarlar yeniden değerlendirme oranları dikkate alınarak arttırıldığında bir önceki yılda aşağıda tespit edilen tutarları aşmayan mükellefler ilgili yılda beyannamelerini imzalatmak zorunda değildirler. Aşağıdaki tabloda 1 nolu satırda yer alan tutarlar "bir önceki yıl satışlar"ı, 2 nolu satırda yer alan tutarlar "bir önceki yıl gayrisafi iş hasılat"ı "3 nolu satırda yer alan tutarlar "bir önceki yıl hasılat"ı ve 4 nolu satırda yer alan tutarlar "bir önceki yıl gayrisafi iş hasılat"ını ifade etmektedir.

Faaliyetin Türü	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1 Alım Satım veya İmalat Faaliyetinde Bulunan İkinci Sınıf Tacirler	7.000.000.000	12.446.000.000	18.930.366.000	29.531.370.960	45.242.060.311	71.934.875.894
2 Alım Satım veya İmalat Dışındaki Faaliyetlerle Uğraşan İkinci Sınıf Tacirler	3.500.000.000	6.223.000.000	9.465.183.000	14.765.685.480	22.621.030.155	35.967.437.947
3 Kazancı İşletme Hesabı Esasına Göre Tespit Edilen Çiftçiler	7.000.000.000	12.446.000.000	18.930.366.000	29.531.370.960	45.242.060.311	71.934.875.894
4 Serbest Meslek Faaliyetinde Bulunanlar	5.000.000.000	8.890.000.000	13.521.690.000	21.093.836.400	32.315.757.365	51.382.054.210

Örnek vermek gerekirse 2002 takvim yılındaki satışları 71.934.875.894.- TL'yi aşmayan ikinci sınıf tacirler 2003 takvim yılına ilişkin vergi beyannamelerini serbest muhasebecilere veya serbest muhasebeci mali müşavirlere imzalatmak zorunda değildirlir.

C) İmzalatma Kapsamındaki Beyannameler

Yazımızın 1/B bölümündeki hadleri aşan, ancak 1/A bölümündeki hadlerin altında kalan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine ait aşağıdaki beyannameler imzalatma kapsamına girmektedir.

- Yıllık gelir vergisi beyannamesi,
- Yıllık kurumlar vergisi beyannamesi,
- Muhtasar beyannameler,
- KDV beyannameleri.

Yıllık gelir vergisi beyannamesinde ticari, zirai veya mesleki kazanç yanında başka unsurlardan elde edilen gelir bulunması halinde imzalatma mecburiyeti ve buna ilişkin sorumluluk, bu gelir unsurlarıyla sınırlıdır.

Beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatmak zorunda oldukları halde yeminli mali müşavirlerden tam tasdik hizmeti aldıkları için bu zorunluluk kapsamı dışında kalan mükelleflere ait muhtasar ve katma değer vergisi beyannamelerinin imzalanması ile ilgili uygulamada bu mükellefler Ocak ayına ilişkin muhtasar ve katma değer vergisi beyannamelerini verirken yeminli mali müşavirle tam tasdik sözleşmesi düzenlendiğini belirten ve tam tasdik sözleşmesinin örneğinin eklendiği bir dilekçeyi bağlı oldukları vergi dairesine vereceklerdir. Daha sonraki dönemlere ilişkin beyannamelerde ise be-

yannamenin üzerine sözleşmenin devam ettiğine ilişkin bir açıklamanın yazılması yeterli olacaktır.³

D) İmzalatma Kapsamı Dışındaki Beyannameler

Yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannameleri ile muhtasar beyannameler ve katma değer vergisi beyannameleri dışında kalan beyannamelerin meslek mensuplarına imzalatılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Aynı şekilde gelirleri ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ile sair kazanç ve iratlardan oluşan gelir vergisi mükelleflerine ait beyannamelerin imzalatılması da zorunlu değildir.

2- BEYANNAMELERİNİ İMZALATMAYAN MÜKELLEFLER HAKKINDA YAPILACAK İŞLEMLER

4 sıra nolu tebliğ hükümlerine göre; beyannamelerini meslek mensuplarına imzalatmaları gerektiği halde imzalatmayan veya anılan tebliğin IV. bölümünde belirtilen esaslara uyulmaksızın imzalatan mükellefler hakkında, Vergi Usul Kanununun ilgili hükümlerine göre (352/II-7 maddesine göre "Vergi beyannameleri, bildirimler, evrak ve vesikaların kanunen belli şekil ve muhteviyatı ve ekleri ile bunlarla ilgili olarak yapılan diğer düzenlemelere ilişkin hükümlere uyulmamış olması" ikinci derecede usulsüzlük cezasını gerektirmektedir) cezai işlem yapılacaktır.⁴ Aynı zamanda bu fiil aynı kanunun 30. maddesine 4008 sayılı Kanunla eklenen 8 numaralı bent uyarınca re'sen takdiri gerektirdiğinden, durum vergi dairelerince takdir komisyonuna intikal ettirilecektir. Ayrıca, söz konusu mükelleflerin öncelikle incelenmesine özen gösterilecektir.

3- BEYANNAMELERİ İMZALAYACAK MESLEK MENSUPLARI VE SORUMLULUKLARI

Mükelleflerin beyannameleri, kendilerine 3568 sayılı kanunun 2/A-a maddesinde belirtilen hizmetleri bir bütün olarak fiilen veren meslek mensupları tarafından imzalanacaktır.

Beyanname imzalayan meslek mensuplarının imzaladıkları beyannamelerle ilgili olarak herhangi bir rapor yazmalarına gerek bulunmamaktadır.

A) Meslek mensuplarının sorumluluğunun kapsamı;

1) Mükellef tarafından kendilerine ibraz edilen belgelerin, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile genel muhasebe kurallarına uygun ve doğru olarak yasal süresi içinde, kanuni defterlere kaydedilmesi,

2) Kanuni defterlere kaydedilen belgelerin Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile genel muhasebe kurallarına uygun ve doğru olarak yasal süresi içinde mali tablolara aktarılması,

3) Beyannamelere eklenen temel mali tablolarda yer alan ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre belirlenen Dönem Kâr/Zararı'nın doğruluğu,

B) Meslek mensuplarının sorumluluğu kapsamındaki belgeler;

a) Bilerek kullandıkları sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı olduğu anlaşılabilen belgeler,

b) Harici araştırmayı gerektirmeden sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı olduğu anlaşılabilen belgeler,

c) Miktar veya tutar itibariyle işletmenin faaliyet konusu veya iş hacmiyle mütenasip olmayan belgeler,

d) Ticari örf ve teamüle uygun olmayan belgeler,

Yukarıda belirtilen türden bir belgenin varlığı halinde meslek mensupları, bunun doğruluğunun tespitini mükelleften isteyebilirler. Mükellefin bir tespitte bulunmaması veya bu konuda meslek mensubunun ikna olmaması halinde, keyfiyet, meslek mensubunca beyanname verme süresi sonuna kadar ilgili vergi dairesine yazılı olarak bildirilecektir. Bu bildirimle birlikte meslek mensubunun söz konusu belgelere ait sorumluluğu ortadan kalkacaktır.

Sorumluluğun tespitinde, yukarıda belirtilen sorumlulukla bağlantılı olarak ortaya çıkan vergi ziyaının varlığı yeterli olacaktır. Örneğin, sehven dahi olsa yevmiye defterinde yer alan bir toplamı yanlış aktararak veya bir yevmiye işlemini yanlış hesaba kaydederek vergi ziyaına sebebiyet veren meslek mensubu ziyaa uğratılan bu vergi, ceza ve gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaktır.

01.01.1999 tarihinden önceki uygulamada Vergi Usul Kanununun 346. maddesinde "bir mükellefi veya vergi sorumlusunu kaçakçılık yapmaya azmettirme fiilleri için mükellefe veya sorumluya uygulanacak cezanın aynen uygulanacağı", aynı Kanunun 347. maddesinde ise "kaçakçılık olduğunu bildiği bir fiilin işlenip tamamlanmasını fiili ile kolaylaştıranlara bundan ayrı bir menfaat gözetmediği takdirde bu fiiller için Kanunda belirlenen cezaların dörtte birinin kesileceği hüküm altına alınmıştır. Aynı yarımda 344 üncü maddenin 1-6 ncı bentlerinde yazılı fiillerin işlenip tamamlanması için yapanlara bu fiiller için tayin olunan cezanın yarısı hükmolunur. 371 inci maddedeki pişmanlık şartlarına uygun olarak keyfiyetten ilgili makamları haberdar edenlere ceza kesilmez." hükümleri bulunmaktadır.

Yukarıda belirtilen sorumluluklar, mükellefin beyannamesini imzalayan meslek mensubu için de geçerli bulunmaktadır.

Beyanname ve eklerini yeminli mali müşavirlere tasdik ettiren mükelleflere ait muhasebeye ilişkin işlemlerin ruhsatlı meslek mensuplarınca yerine getirilmesi durumunda, söz konusu meslek mensupları da yaptıkları işlerden bu Tebliğle belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde sorumludurlar. Bu sorumluluk, ayrıca tasdiki yapan yeminli mali müşavirin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

C) Bağımlı Çalışan Meslek Mensuplarının Durumu

Mükelleflerin beyannamelerinin, kendilerine 3568 sayılı Kanunun 2/a-a maddesinde belirtilen hizmetleri bir bütün olarak fiilen veren meslek mensupları tarafından imzalanabileceği belirtilmiştir.

3568 sayılı Kanunun 45. maddesinde, "Serbest muhasebeciler, serbest muhasebeci mali müşavirler bu ünvanlarla, yeminli mali müşavirler ise bu ünvan ve tasdik yetkisiyle; 2. maddede yazılı işlerin yürütülmesi amacıyla gerçek ve tüzel kişilere tabi ve onların işyerlerine bağlı olarak hizmet akdi ile çalışamazlar, ticari faaliyette bulunamazlar, meslekle ve meslek onuru ile bağdaşmayan işlerle uğraşamazlar." hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, Maliye Bakanlığının 16.02.1998 tarih ve 5090 sayılı genel yazısının 5. maddesinde, 3568 sayılı kanuna göre serbest muhasebecilik

veya serbest muhasebeci mali müşavirlik ruhsatı alan ancak bağımlı olarak çalışanların, mükelleflerin beyannamelerini imzalayabilecekleri belirtilmiştir.

Bu hükümlere göre, bağımlı statüde çalışan serbest muhasebeci veya serbest muhasebeci mali müşavirlerin ancak bir gerçek ya da tüzel kişiye ait beyannameleri imzalamaları mümkün bulunmaktadır. Bu nedenle sadece bordrolu çalışılan şirketin beyannameleri imzalanabilecektir. Aynı gruba ait diğer şirketlerin beyannamelerinin imzalanması mümkün değildir.⁵

4- MÜŞTEREK VE MÜTESELSİL SORUMLULUĞUN TESPİTİ

A) Denetim Elemanlarınca Yapılacak İşlem

Vergi Usul Kanununun 135. maddesinde sayılan vergi inceleme elemanlarınca yapılan incelemeler neticesinde bir matrah farkı ortaya çıktığı takdirde, denetim elemanları, beyannameyi imzalayan meslek mensuplarının sorumluluklarının tespitini yapacak ve düzenledikleri raporlarında belirtirlerdir.

Denetim elemanları, bulunan matrah farkı ile meslek mensubunun sorumluluğu arasındaki ilişkiyi ilgili meslek mensubunun bilgisine de başvurmak suretiyle inceleme raporlarında net bir şekilde ortaya koyacak ve bulunan matrah farkından meslek mensubunun sorumlu olup olmadığını açıklayacaklardır. Meslek mensubunun bu tebliğle belirlenen sorumluluk çerçevesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu olduğunun tespit edilmesi halinde, söz konusu inceleme raporlarının onaylı birer örneği denetim elemanlarınca, meslek mensubunun bağlı bulunduğu vergi dairesine ve disiplin cezası yönünden de gereği yapılmak üzere meslek odasına ayrıca gönderilecektir. Bulunan matrah farkı üzerinden tarh edilen vergi ve buna ilişkin cezalarda uzlaşmaya varılmış veya tahsilatın yapılmış olması, raporların birer örneğinin meslek mensubunun bağlı bulunduğu odaya gönderilmesine engel teşkil etmeyecektir. Bu raporların ayrıca Maliye Bakanlığına gönderilmesine gerek bulunmamaktadır.

Ayrıca, vergi inceleme elemanlarınca, 01.01.1999 tarihinden önceki dönemler için beyannameyi imzalayan meslek mensuplarının Vergi Usul Kanununun 346. ve 347. maddelerinde belirtilen sorumluluklarının olup olmadığı da tespit edilecektir.

B) Vergi Dairelerince Yapılacak İşlem

Müşterek ve müteselsil sorumluluğu, vergi inceleme raporu ile tespit edilen meslek mensupları hakkında vergi dairelerince yapılacak takibat, vergi ve ceza tahakkukunun kesinleşmesinden sonra başlatılacak ve tahakkuku kesinleşen vergi ve cezanın tahsiline yönelik olacaktır.

Sorumluluğu tespit edilen meslek mensupları ile ilgili takibat, bu meslek mensuplarının bağlı bulunduğu vergi dairelerince yerine getirilecektir.

5- DEFTER TUTMA ÜCRETLERİ

İlgili yılda yayımlanan "Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Asgari Ücret Tarifesi"nde belirlenen defter tutma ücretleri, beyanname imzalama ücretlerini de kapsamakta olup, beyannameyi imzalayan meslek mensuplarının beyanname imzalanması için ilave bir ücret talep edilmeyecektir.

6- BEYANNAMELERİN VERGİ DAİRELERİNE VERİLMESİ

Meslek mensuplarına imzalatırılan beyannameler, mükellefler veya vekili tarafından vergi dairesine bizzat verilecek veya posta ile taahhütlü olarak gönderilecektir. Ancak meslek mensupları, beyannamelerini imzaladıkları mükelleflerin adı-soyadı, bağlı bulundukları vergi dairesi ve vergi numaralarını içeren bir listeyi Mayıs ayının 15. günü mesai bitimine kadar kendilerinin bağlı bulundukları vergi dairesine vermek zorundadırlar. Bu listeler, meslek odasına kayıtlı olduğunu "Oda Kayıt Belgesi" veya "Oda Faaliyet Belgesi" ile belgeleyen meslek mensubu tarafından bizzat imzalanarak vergi dairesine yazı ekinde teslim edilecektir.

7- SONUÇ

Meslek mensupları beyannamelerini imzaladıkları mükelleflerin hesap ve işlemlerinin kanun, tebliğ ve diğer mevzuata uygunluğundan sorumludurlar. Meslek mensuplarının bu sorumluluğu, 4 ve 5 sıra nolu vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve düzenleyen serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğler ile belirlenmiştir. Beyannameyi imzalayan meslek mensubu, sorumluluk kapsamına giren iş-

lemelerden dolayı bir vergi ziyası ortaya çıktığı takdirde, ziyaa uğratılan vergi, ceza ve gecikme faizlerinden mükellefle birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaktır.

Yapılan vergi incelemelerinde meslek mensuplarının yapmış oldukları bazı hatalar o kadar büyük olmaktadır ki; yapılan vergi incelemeleri sonucunda mükellef ile muhasebecinin yolları ayrılmakta ve mükellefin, defter kayıtlarının tutulması ve muhasebe işlemlerinin yapılması konusunda artık o meslek mensubuna iş yaptırmadıkları gözlemlenmektedir. Meslek mensuplarının böyle bir durumla karşılaşmamaları için çok dikkatli davranmaları gerekmektedir.

Meslek mensuplarının defterlerini tuttukları ve beyannamelerini imzaladıkları mükelleflerin işlerini ve işlemlerini yaparken daha dikkatli davranmaları gerekmektedir. Yapılacak bir vergi incelemesinde kendilerini sorumlu durumda bırakacak herhangi bir matrah farkı ortaya çıkması halinde cezai işleme tabi tutulabileceklerini dikkate almalıdırlar.

Vergi denetiminde etkinliğin artırılmasında meslek mensuplarının yaptıkları iş ve işlemlerde daha dikkatli davranmaları, ortaya çıkabilecek hataların herhangi bir vergi incelemesinden önce ortaya çıkarılarak bu hataların düzeltilmesini sağlayacaktır. Bu durumda meslek mensupları, yasal zorunlulukları nedeniyle daha bir dikkatle muhasebe işlemleri ve kayıtlarına özen gösterecekler bir tür "ön denetim" yapacaklardır. Böylece meslek mensupları bir tür "gönüllü denetim elemanı" statüsünde olacaklardır.

Görevini gereği gibi ifa etmeyen meslek mensupları hakkında gerekli işlemlerin yapılması sorumsuz davranan meslek mensuplarının kendilerine çekidüzen vermelerini ve yapmış oldukları işlemlerde daha dikkatli olmalarını sağlayacaktır. Bir meslek mensubunu düzeltmenin meslek mensubu üzerinde de olumlu etki oluşturacağı gözönüne alındığında denetim elemanlarınca meslek mensupları hakkında uygulayacakları "müşterek ve müteselsil sorumluluk" zincirleme bir etki oluşturarak bir tür özdenetim oluşturacaktır.

NOTLAR

1. Maliye Bakanlığının 06.11.2001 tarih ve 2562 sayılı özelgesi
2. Maliye Bakanlığının 17.04.2002 tarih ve 17294 sayılı özelgesinde "Birliğin, ortak dışı işlemlerden elde ettiği gelirlerle ilgili olarak aktif toplamı veya net satışlar toplamının 4 Sıra No.lu Tebliğ'de belirtilen hadleri (yeniden değerlendirme oranlarına göre değerlendirilmiş tutarlar) aşmaması halinde verilecek beyannamelerin 3568 sayılı Kanuna göre yetki almış meslek mensuplarına imzalatma zorunluluğu bulunmaktadır." denilmektedir.
3. Maliye Bakanlığının 16.02.1998 tarih ve 5090 sayılı yazısı
4. Maliye Bakanlığının 05.04.2001 tarih ve 18791 sayılı, 19.09.2001 tarih ve 49205 sayılı özelgeleri
5. Maliye Bakanlığının 20.06.2001 tarih ve 33731 sayılı özelgesi

YARARLANILAN KAYNAKLAR

1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
2. 3568 sayılı Kanun ve Tebliği
3. Vergi beyannamelerinin serbest muhasebeci ve serbest muhasebeci mali müşavirlerce imzalanması hakkında genel tebliğler
4. Maliye Bakanlığı Özelgeleri
5. Beyanname Düzenleme Kılavuzu - 2002
6. www.gelirler.gov.tr
7. Nurettin CANIKLI, Yıllık Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyannamelerinin SM ve SMM'lerce imzalanması, Ortaya Çıkan Sorunlar ve Sistemin Geleceği, Maliye Postası, Sayı: 354, Sayfa: 50, 1995.
8. Alaettin İMAMOĞLU, 3568 Sayılı Yasa Çerçevesinde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Görev, Yetki ve Sorumlulukları-III, Maliye Postası, Sayı: 486, Sayfa: 50, 2000.
9. Ahmet ESEN, Mali Müşavirler Dikkat! Gerçeği Yansıtmayan Durumunda Sorumluluk Aranacaktır, Maliye Postası, Sayı: 488, Sayfa: 17, 2001.
10. Niyazi CANGİR, Beyannamelerin Meslek Mensuplarıncı İmzalanması Uygulaması, Maliye Postası, Sayı: 492, Sayfa: 47, 2001.
11. Niyazi CANGİR, Beyannamelerin Meslek Mensuplarıncı İmzalatılması : 2002 Uygulaması, Maliye Postası, Sayı: 512, 2002.
12. Niyazi CANGİR, Beyanname İmzalama Uygulaması ve Sınırlı Uygunluk Denetimi, Maliye Postası, Sayı: 513, Sayfa: 50, 2002.
13. M. Çetin HACIOSMANOĞLU, Hataların Tespitinde Amerikan Serbest Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumlulukları, Vergi Dünyası, Sayı: 109, Sayfa: 3, 1990.
14. Lütfi TANRIKULU, Beyannamelerin Tasdik ve İmzalanmasına İlişkin Bazı Hu-

suslar, Vergi Dünyası, Sayı: 167, Sayfa: 96, 1995.

15. Mehmet DEMİROĞLU, Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirin Mali Sorumlulukları, Vergi Dünyası, Sayı: 211, Sayfa: 75, 1999.
16. Abdullah ÇAVUŞ, Beyannamelerde İmza Mecburiyetinde Son Durum, Vergi Raporu, Sayı: 20, Sayfa: 3, 1995.
17. Ali TÜMAY, Vergi Beyannamelerinin İmzalanması Zorunluluğu, Vergi Vergi Sorunları, Sayı: 138, Sayfa: 54, 2000.
18. M. Cem KURBAN, Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin Mali Sorumlulukları, Vergi Sorunları, Sayfa: 128, 1997.
19. Mustafa ÖZYÜREK, Vergi Beyannamelerinde İmza ve Tasdik Zorunluluğu, Yaklaşım, Sayı: 28, Sayfa: 7, 1995.
20. Yahya ARIKAN, Vergi Beyannamelerinin İmzalanmasında Meslek Mensuplarının Sorumlulukları, Yaklaşım, Sayı: 60, Sayfa: 87, 1997.
21. Masum TÜRKER, Vergi Beyannamelerinin İmzalanmasında Meslek Tekniği (Ön-denetim), Yaklaşım, Sayı: 63, Sayfa: 26, 1998.
22. Metin SAĞMANLI, Almanya, ABD ve Türkiye'de Yeminli Mali Müşavirlerin Sorumluluklarının Karşılaştırılması, Yaklaşım, Sayı: 90, Sayfa: 32, 2000.